

Gemeente Utrecht

Sociaal Makelaarschap

Nota van Uitgangspunten 2019-2024

Voorwoord

Voor u liggen de toekomstige uitgangspunten voor het sociaal makelaarschap. Dat zoveel mensen meedachten in dit traject, geeft het belang aan van het sociaal makelaarschap in de Utrechtse wijken en buurten.

Mijn persoonlijk streven is dat iedere inwoner van Utrecht kan meedoen in de samenleving en aansluiting heeft bij andere inwoners. De sociaal makelaars hebben een belangrijke rol in het bouwen aan een sterke gemeenschap, waar mensen prettig samenleven en naar elkaar omkijken. De sociaal makelaars en sociaal beheerders kennen hun wijk. Zij zien de sociale verbanden, kennen de bewoners, weten waar behoefte aan is, ondersteunen bestaande buurtnetwerken en helpen bij de start van nieuwe netwerken in een buurt. Dit alles doen zij altijd samen met de bewoners, want de meest waardevolle bijdrage komt van de Utrechters zelf.

Zo is de samenwerking met bewonersinitiatieven van essentieel belang. Ik heb enorme waardering voor alle bewonersinitiatieven die er al zijn. De vrijwilligers die zich nu inzetten in de buurt zijn de kracht van de buurt. Het is belangrijk dat iedereen mee kan doen. Daarom ondersteunen en stimuleren de sociaal makelaars wanneer dat nodig is.

De sociaal makelaars en sociaal beheerders kunnen dit niet alleen. Daarom is de verbinding met andere professionals in de buurt van groot belang en vind ik het mooi om te zien dat die sterker wordt. Zo zorgen we er samen voor dat iedere Utrechter kan meedoen aan het gewone leven.

Kees Diepeveen

Wethouder Welzijn, Zorg en Maatschappelijke Ondersteuning

Inhoudsopgave

	Inleiding	4
	Samenvatting	5
1	Een sterke sociale basis en leidende principes	7
	1.1 Een sterke sociale basis	7
	1.2 Leidende principes	9
2	Wat willen we bereiken met sociaal makelaarschap	10
	2.1 Opdracht voor het sociaal makelen	10
	2.2 Samenwerken vanuit sociale wijkanalyse	11
	2.3 Ondersteuning-op-maat voor bewonersinitiatieven	11
	2.4 Doelen en activiteiten van de sociaal makelaar volwassenen	12
	2.5 Doelen en activiteiten van de sociaal makelaar kinderen	13
	2.6 Doel en activiteiten van sociaal beheer	15
3	Organiseren en financieren van het sociaal makelaarschap	17
	3.1 Eén aanvraag voor de stad, continuïteit in de uitvoering en buurtgericht werken	17
	3.2 Ruimte voor bewoners(bod)	17
	3.3 Samenwerkingspartners	18
	3.4 Budget voor sociaalmakelaarschap	18
	3.5 Subsidieperiode	20
	Bijlagen	21
	Terugblik op de introductie van het sociaal makelaarschap in Utrecht	22
	Ontwikkeling sociaal makelaarschap 2013-2017	23
	Participatie	26

Inleiding

De nieuwe subsidieperiode voor het sociaal makelaarschap gaat in op 1 januari 2019. In deze Nota van Uitgangspunten beschrijven wij hoe wij de rol van sociaal makelaars zien in de toekomst en hoe zij optimaal kunnen bijdragen aan levendige en leefbare wijken en een sterke civil society¹. Zij doen dit ook nu al door bewonersinitiatief voor jong en oud te ondersteunen, te stimuleren en waar nodig op gang helpen en door bewoners toe te leiden naar activiteiten in de buurt. En door het sociaal beheer in de 22 buurtcentra te verzorgen. In deze nota bouwen we voort op deze ervaringen en zetten we in op doorontwikkeling van het sociaal makelaarschap.

Deze Nota van Uitgangspunten is tot stand gekomen in samenwerking met belanghebbenden. Betrokken bewoners, directeuren en medewerkers van de Sociaal Makelorganisaties, vertegenwoordigers van bewonersinitiatieven en wijkraden, medewerkers van organisaties van zorg en welzijn, onderwijs en gemeente hebben met ons meegedacht en adviezen gegeven over rol, werkwijze en positionering van het sociaal makelaarschap. Na vaststelling van de nota door de Gemeenteraad van Utrecht werken we de uitgangspunten uit in een Beleidsregel.

¹ Civil society: samenleving waarin mondige burgers vooral zelf voor hun belangen en idealen opkomen, al of niet door zich te organiseren.

Leeswijzer

In deze Nota van Uitgangspunten starten wij met een samenvatting. Hierna beschrijven wij de sociale basis en introduceren wij de leidende principes voor het sociaal makelaarschap. Dan volgen de doelen die we willen bereiken met het sociaal makelaarschap en hoe we dat willen organiseren. In de bijlagen blikken wij kort terug op de introductie van het sociaal makelaarschap in Utrecht, de ontwikkeling die het sociaal makelaarschap doorgemaakt heeft in de periode 2013-2017 en beschrijven wij het participatietraject bij de totstandkoming van de Nota van Uitgangspunten.

Samenvatting

Opdracht

De nieuwe subsidieperiode voor het sociaal makelaarschap gaat in op 1 januari 2019 en loopt tot 31 december 2024. In deze Nota van Uitgangspunten beschrijven wij hoe wij de rol van sociaal makelaars zien in de toekomst. Wij vragen de sociaal makelaars een bijdrage te leveren aan levendige en leefbare buurten en wijken, door te ondersteunen wat mensen met en voor elkaar doen.

Daarin brengen we drie accenten aan:

- ▶ Sociaal makelaars dragen bij aan meer sociale samenhang en inclusiviteit in wijken en buurten zodat mensen prettig kunnen samenleven.
- ▶ Sociaal makelaars bevorderen dat ook kwetsbare bewoners mee kunnen doen aan het 'gewone leven'.
- ▶ Sociaal makelaars werken goed samen met bewoners(initiatieven), andere organisaties in de sociale basis, de formele en informele zorg en dragen bij aan de 'beweging naar voren'.

De drie onderdelen van het sociaal makelaarschap blijven overeind:

- ▶ sociaal makelaarschap voor volwassenen;
- ▶ sociaal makelaarschap voor kinderen;
- ▶ sociaal beheer van de buurtcentra.

Leidende principes

Als leidraad bij de uitvoering van het werk hebben we de volgende vier leidende principes geformuleerd voor het sociaal makelaarschap:

- ▶ werken vanuit buurtperspectief;
- ▶ aansluiten bij vragen en initiatieven van bewoners;
- ▶ doen wat nodig is;
- ▶ lerende professionals.

Samenwerken vanuit wijkanalyse

Het vertrekpunt voor de werkzaamheden van sociaal makelaars vormt de sociale wijkanalyse. Deze komt tot stand onder regie van het wijkbureau en de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente, in samenwerking met bewoners(initiatieven), organisaties binnen de sociale basis en de (basis) zorg. De wijk analyse geeft inzicht in sterke en zwakke kanten van een wijk op meerdere terreinen. De sociaal makelaars gaan aan de slag met de uitkomsten op de onderdelen welzijnsactiviteiten en sociale verbindingen in straten en buurten. Daarin brengen zij prioriteiten aan. Meer nog dan voorheen vragen wij sociaal makelaars samen te werken met organisaties in de sociale basis, buurtteams en de aanvullende zorg om gezamenlijke doelen te realiseren. Elke organisatie doet dat vanuit de eigen rol en verantwoordelijkheid. De afbakening van verantwoordelijkheden en taken is nooit helemaal sluitend, tussen de verschillende opdrachten bestaat enige overlap. Dit 'tussengebied' biedt ruimte aan de verschillende professionals om te doen wat nodig is.

Inclusie

De sociaal makelaars focussen op inclusiviteit. Zij brengen verbindingen tot stand tussen bewoners met verschillende achtergronden. Ze zorgen ervoor dat iedereen welkom is in het buurtcentrum en zich daar prettig voelt. Ze hebben aandacht voor specifieke doelgroepen, zoals migranten, mensen met psychische problemen of een licht verstandelijke beperking (LVB) en kwetsbare zelfstandig wonende ouderen. Ze hebben achtergrondkennis over deze doelgroepen, zodat zij de problematiek herkennen en de inwoners met de juiste organisatie kunnen verbinden. Sociaal makelaars leggen de verbinding met organisaties die de Sociale Prestatie en Dagondersteuning² uitvoeren en zetten zich in om bewoners in (tijdelijk) kwetsbare situaties toe te leiden naar deze activiteiten. De sociaal makelaars zorgen ervoor dat de huiskamers in het buurtcentrum geschikt en goed toegankelijk zijn voor deze groepsactiviteiten.

² Groepsactiviteiten, met lichte professionele begeleiding en veel inzet van deelnemers, die ervoor zorgen dat ook kwetsbare bewoners kunnen meedoen of meewerken in de samenleving.

Taken en activiteiten

Sociaal makelaars ondersteunen en faciliteren bewonersinitiatieven en helpen deze op gang, waarbij zij het eigenaarschap bij de initiatieven laten. Het gaat hier met name om initiatieven die ontmoeting en verbinding in de wijk bevorderen en daarmee vitale gemeenschappen tot stand brengen.

Zij brengen verbindingen tot stand tussen bewoners (initiatieven) onderling, bevorderen samenwerkingsverbanden tussen bewoners(groepen), signaleren mogelijke hiaten in activiteiten en bedenken daar creatieve oplossingen voor. Zij werken aan het versterken van de pedagogische civil society in de wijk, dragen bij aan het gewoon opgroeien en coördineren de Vreedzame wijk. Ook vervullen ze een wegwijsfunctie en leiden kwetsbare bewoners toe naar initiatieven en activiteiten in de buurt. Sociaal beheer zorgt voor bruisende buurtcentra in de wijk, die laagdrempelig, schoon, veilig en gastvrij zijn, waar iedereen welkom is, waar iedereen zich prettig voelt en waar gebruikers zoveel mogelijk eigenaarschap nemen.

Speeltuinen

Op 21 september 2017 is het nieuwe beleidskader beheerde speeltuinen vastgesteld door de gemeenteraad. Daarin kiezen we ervoor het beheer van de speeltuinen waar het kan kleinschalig en overzichtelijk te maken, met grote betrokkenheid van bewoners en ondersteuning door professionals.

Alle 21 Utrechtse beheerde speeltuinen hebben jaarlijks per 1 januari het recht op verzelfstandiging. De speeltuinen die per 1 januari 2018 het recht op verzelfstandiging niet hebben gebruikt, blijven in 2018 onder beheer van de sociaal makelorganisaties en Stadsbedrijven. Sociaal makelaars kunnen alle speeltuinen blijven benutten als werkgebied, als vindplaats voor nieuwe initiatieven of om contacten te leggen met kinderen en volwassenen, ongeacht of deze is verzelfstandigd of niet.

Organisatie sociaal makelaarschap

Voor de nieuwe subsidieperiode is continuïteit voor bewoners en wijkpartners een belangrijk uitgangspunt. We willen bestaande netwerken zoveel mogelijk intact houden en voortbouwen op opgedane kennis en ervaring in de afgelopen periode. We willen buurtgericht werken, een eenduidige visie, goede en efficiënte samenwerking met stedelijke samenwerkingspartners en brede inzetbaarheid door flexibiliteit in personele inzet.

Dit betekent dat we sturen op één aanvraag voor het uitvoeren van het sociaal makelaarschap in Utrecht. We schrijven niet voor hoe dit organisatorisch vorm krijgt. Dit kan bijvoorbeeld ook een samenwerkingsvorm van meerdere partijen zijn. We vragen van de sociaal makelorganisatie om maximaal ruimte te geven aan – de samenwerking met – bewonersinitiatief. En dat de organisatie daarbij zo veel mogelijk werkt aan eigenaarschap bij bewoners. De kunst is om steeds de juiste balans te vinden tussen eigenaarschap bij bewoners en benodigde inzet vanuit de sociaal makelorganisatie.

Budget

Het sociaal makelaarschap speelt een cruciale rol in het versterken van de sociale basis en de ‘beweging’ naar voren. We zetten in op verschuiving van budget van de (basis- en aanvullende) zorg naar de sociale basis, om de inzet van het sociaal makelaarschap te kunnen intensiveren. In het sociale domein (Wmo en de Jeugdwet) gaan we jaarlijks een integrale afweging maken voor het verschuiven van budget.

Vanaf 2019 intensiveren we de inzet op sociaal beheer, door huidige incidentele inzet structureel te maken. Gezien de rol die sociaal makelaars hebben ten aanzien kwetsbare bewoners, breiden we de huidige opdracht uit en voegen we budget toe. De verschuiving van middelen betekent dat de sociaal makelorganisatie geen aparte aanvragen meer hoeft te doen voor Sociale Prestatie en Dagondersteuning (SP/DO).

De taak die zij heeft in de tijdelijke ondersteuning van initiatieven op dit gebied en in het toeleiden van kwetsbare bewoners naar SP/DO activiteiten wordt onderdeel van de reguliere opdracht. Voor de nieuwe periode sociaal makelaarschap is vanaf 2019 jaarlijks minimaal € 5.784.550 beschikbaar. Dit is inclusief de uitbreiding van taken zoals hierboven beschreven en exclusief de inzet voor sociaal beheer speeltuinen, Informatievoorziening, groei van de stad in 2018 en ‘de beweging naar voren’. Daarnaast is € 304.450 beschikbaar voor (bewoners)initiatieven die een bijdrage leveren aan de doelen van het sociaal makelaarschap.

Om zoveel mogelijk ruimte te geven aan bewoners (bod) wordt een deel van het budget flexibel gemaakt. Namelijk 5 tot 10% van het jaarlijkse totaalbudget. Dit budget is beschikbaar voor bewonersinitiatieven die een deel van het sociaal makelaarschap zelf willen uitvoeren en innovatieve activiteiten in samenwerking met partners.

1 Een sterke sociale basis en leidende principes

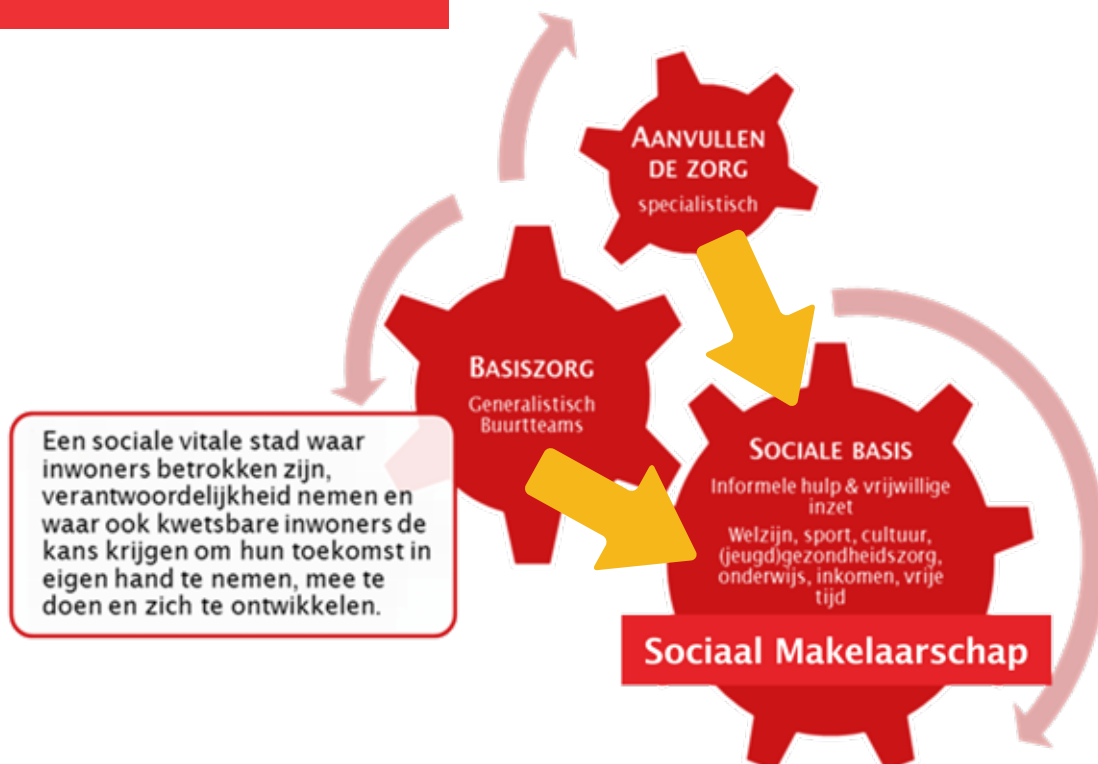
1.1 Een sterke sociale basis

Utrecht wil een vitale en gezonde stad zijn en blijven, waar iedereen zijn of haar talenten kan ontwikkelen, waar bewoners zelfredzaam zijn, waar kinderen veilig en gezond kunnen opgroeien, waar alle inwoners prettig kunnen wonen en zoveel mogelijk mee kunnen doen aan het 'gewone' leven. We willen het leefklimaat verbeteren door de sociale samenhang in buurten en

wijken te vergroten. En we willen kwetsbare bewoners eerder ondersteunen en versterken en daarmee voorkomen dat hun problemen verergeren of dat zij zwaardere zorg of ondersteuning nodig hebben. Dit bedoelen we als we zeggen dat we 'de beweging naar voren' willen maken. Deze ambitie vinden we ook terug in de transformatieagenda Meedoen naar Vermogen (oktober 2016).

Buurtnetwerk in Hoograven Machtpoint

In het Hart van Hoograven is sinds 7 maart 2016 het Matchpoint geopend. Een actieve bewoner is 'machtmaker' en is iedere maandag aanwezig om vragen over initiatieven en vrijwillige inzet in de wijk te beantwoorden. Het gaat hier met name om hulpvragen van kwetsbare wijkbewoners die kunnen worden gekoppeld aan actieve wijkbewoners. De sociaal makelaars van Vooruit, de Vrijwilligerscentrale Utrecht en het buurtteam zorgen dat op de achtergrond alles goed geregeld is.

De gemeente Utrecht zet in op buurten met een sterke sociale basis (Spoor 1 in het Utrechtse model). Dat wil zeggen dat alles wat we gewoon vinden in het leven goed toegankelijk en bereikbaar is voor iedereen. Die voorzieningen vormen namelijk de basis waarop we ons leven inrichten. Het gaat over opvoedingsondersteuning, onderwijs, (jeugd) gezondheidszorg, sport, welzijn, cultuur en werk- en inkomensvoorzieningen. Bewoners die zich vrijwillig inzetten voor elkaar en voor de buurt en veel organisaties en maatschappelijke initiatieven dragen bij aan deze sterke sociale basis. Daarbij streeft Utrecht naar zoveel mogelijk inclusiviteit: iedereen maakt onderdeel uit van onze samenleving, iedereen doet mee.

Mensen met verschillende achtergronden, kansen en mogelijkheden en ook mensen in kwetsbare situaties. Wij willen voorkomen dat mensen geïsoleerd raken en werken daarom juist aan sociale samenhang. We zien een sterke toename van bewonersinitiatieven die bijdragen aan het versterken van sociale samenhang in buurten en wijken. We juichen dit toe en stimuleren en faciliteren bewoners om ook in de toekomst een prominente rol te spelen bij het versterken van de samenhang en veerkracht in buurten en wijken.

1.2 Leidende principes

Bij de inrichting van het nieuwe zorgstelsel heeft de gemeente samen met betrokken partijen een aantal leidende principes geformuleerd, zoals 'Eigen verantwoordelijkheid, keuzevrijheid en wederkerigheid', 'Ruimte voor professionals', 'Normaliseren en uitgaan van mogelijkheden', 'Eenvoudig systeem, minder bureaucratie'. De visitatiecommissie Simons³ beveelt aan om ook voor de sociale basis leidende principes te formuleren, die aansluiten bij die van de buurtteamorganisaties. Dit kan de onderlinge samenwerking versterken. Het maakt het gemakkelijker om samen te werken aan het realiseren van vitale buurten vanuit een zelfde grondhouding.

Leidende principes geven richting aan de manier waarop sociaal makelaars werken en vormen de leidraad voor hun handelen. Gemeente en sociaal makelaars beoordelen behaalde resultaten aan de hand van de leidende principes.

We hebben de volgende vier leidende principes geformuleerd voor het sociaal makelaarschap:

▶ Werken vanuit buurtperspectief

Om de mensen en de wensen van de buurt te kennen, moet het werkgebied van de sociaal makelaar klein zijn. Sociaal makelaars weten wat er speelt in de buurt en kennen bewonersinitiatieven en sociale netwerken in de wijk. Werken vanuit buurtperspectief vraagt om schakelen op verschillende niveaus: van samenwerken met partijen in de wijk en zicht hebben op ontmoetings- en activeringsactiviteiten in de buurt tot het bijhouden van relevante stedelijke ontwikkelingen.

▶ Aansluiten bij vragen en initiatieven van bewoners

Sociaal makelaars sluiten aan bij vragen en initiatieven van bewoners, gericht op het vergroten van de sociale samenhang in de buurt. De sociaal makelaars zetten in op het vergroten en versterken van het eigenaarschap van bewoners bij hun initiatieven.

Zij werken voor, door en met bewoners. Wanneer zij hiaten signaleren, kunnen zij zelf een initiatief op gang brengen, zij stellen zich proactief op en arrangeren waar nodig initiatieven met en voor kwetsbare bewoners. Zij sluiten aan bij de kracht van de bewoners en hun initiatief en kijken wat bewonersinitiatieven nodig hebben voor hun continuïteit, ontwikkeling en verduurzaming.

▶ Doen wat nodig is

'Doen wat nodig is' en daarbij 'ruimte voor bewoners en ruimte voor professionals' zijn belangrijke uitgangspunten in het nieuwe zorgstelsel en dus ook voor de organisaties die samenwerken in de sociale basis. Inspanningen van de sociaal makelaars kunnen variëren per bewoner en per bewonersinitiatief, per situatie en per buurt, zolang zij bijdragen aan het gezamenlijke doel. De sociaal makelaars ervaren de ruimte om hierin zelf afwegingen en keuzes te maken en prioriteiten te stellen. Soms kan een klein duwtje in de rug of het organiseren van een activiteit nodig zijn om bewoners te stimuleren, hun participatie te vergroten of het sociale netwerk in de buurt te versterken. Sociaal makelaars gaan uit van mogelijkheden en zoeken vooral oplossingen in het 'gewone'.

▶ Lerende professionals

Door met elkaar en in de praktijk te leren en te blijven leren kunnen sociaal makelaars hun vak verder ontwikkelen, kennis en ervaringen uitwisselen en de dienstverlening naar een hoger niveau brengen. Zij vragen bewoners(initiatieven) en relevante contacten om feedback en ze maken zichtbaar wat zij met de uitkomsten ervan doen. Op deze manier leren de sociaal makelaars van hun ervaringen en kunnen zij steeds beter inspelen op vragen van bewoners(initiatieven).

³ Deze commissie onderzocht de samenwerking tussen gemeente Utrecht en de buurtteams (najaar 2016)

2 Wat willen we bereiken met sociaal makelaarschap

2.1 Opdracht voor het sociaal makelen

Het sociaal makelaarschap levert een bijdrage aan levendige en leefbare buurten en wijken, door te ondersteunen wat mensen met en voor elkaar doen.

Daarin brengen we drie accenten aan:

- ▶ Sociaal makelaars dragen bij aan meer sociale samenhang en inclusiviteit in wijken en buurten zodat mensen prettig kunnen samenleven.
- ▶ Sociaal makelaars bevorderen dat ook kwetsbare bewoners mee kunnen doen aan het 'gewone leven'.
- ▶ Sociaal makelaars werken goed samen met bewoners (initiatieven), andere organisaties in de sociale basis, met de formele en informele zorg en dragen bij aan 'de beweging naar voren'.

De drie onderdelen van het sociaal makelaarschap blijven overeind:

- ▶ sociaal makelaarschap voor volwassenen;
- ▶ sociaal makelaarschap voor kinderen;
- ▶ sociaal beheer van de buurtcentra.

De invulling van deze verschillende onderdelen kan verenigd zijn in één persoon of gescheiden worden uitgevoerd. Daarbij vinden we het belangrijk dat er

geen harde scheidslijnen tussen de verschillende onderdelen bestaan maar dat deze vloeiend in elkaar overlopen. Voor de nieuwe subsidieperiode scherpen we de onderdelen aan, om deze beter te laten aansluiten bij de kracht van bewoners en te komen tot een heldere rolverdeling tussen de sociaal makelorganisatie en andere partijen in het sociale domein.

2.2 Samenwerken vanuit sociale wijkanalyse

Het vertrekpunt voor de samenwerking met bewoners en andere partijen is de sociale wijkanalyse. Dit is een dynamisch instrument dat al bestaat en gezamenlijk verder wordt doorontwikkeld passend bij de wijk, zodat het benut kan worden voor het stellen van prioriteiten en de buurt, aansluitend bij het schaalniveau van de buurtteams. De wijkanalyse wordt gemaakt onder regie van het wijkbureau en de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente, in samenwerking met bewoners(initiatieven), organisaties in de sociale basis en (basis)zorg. Deze analyse geeft inzicht in sterke en zwakke kanten van een wijk. De sociaal makelaars gaan aan de slag met de uitkomsten op de onderdelen welzijnsactiviteiten en sociale verbindingen in straten en buurten. Daarin brengen zij prioriteiten aan in lijn met hun kerntaak en bovenstaande accenten. Om succesvol aan de slag te gaan met doelstellingen voor wijk en buurt is het nodig dat de wijkanalyse transparant is, dat alle partijen zich proactief opstellen en dat de sociaal makelaars en alle andere organisaties vindbaar en toegankelijk zijn voor alle inwoners.

Sociaal makelaars werken structureel samen met partijen uit de sociale basis, zoals de informele zorg, organisaties op het gebied van sport, taalbevordering en gezondheid, het jongerenwerk (JoU), onderwijs en peutercentra & voorschoolse educatie (Spelenderwijs). En met huisartsen, politie en organisaties voor basiszorg en aanvullende zorg (resp. spoor 2 en 3 uit het Utrechtse model). Zij nemen deel aan samenwerkingsverbanden rond specifieke thema's in de wijk, zoals jeugd, eenzaamheid of veiligheid. Zij informeren samenwerkingspartners over mogelijke initiatieven en activiteiten in de wijk. Door slimme koppelingen en warme doorverwijzing vergroten zij hun slagkracht. Gezamenlijk richten partijen zich op de 'beweging naar voren' en leefbare en levendige buurten en wijken.

De informele zorg speelt een belangrijke rol in deze beweging. Vrijwilligers bieden praktische hulp, sociaal emotionele steun of vriendschappelijk contact via een maatje. Zij kunnen bewoners helpen met het versterken van het persoonlijke netwerk. En zij kunnen samen met bewoners en professionals bouwen aan buurtnetwerken, waarin deelnemers praktische hulp bieden aan alle bewoners in de buurt. Dit versterkt zowel de veerkracht van betrokken bewoners als de samenhang in de buurt.

Speciale samenwerking hebben de sociaal makelaars met de medewerkers van de buurtteams. Zij dragen gezamenlijk bij aan de doelstelling dat kwetsbare bewoners meer mee kunnen doen. Hierbij richten buurtteammedewerkers zich op de individuele ondersteuning van bewoners met hulpvragen. De sociaal makelaars dragen bij aan het versterken van de sociale verbindingen in de buurt, maar voeren geen taken uit op het terrein van de basiszorg (buurtteams) en aanvullende zorg. Na subsidieverlening is de sociaal makelorganisatie uitsluitend verantwoordelijk voor het sociaal makelaarschap en kan zij geen taken uitvoeren op het terrein van de van de basiszorg (buurtteams) en aanvullende zorg.

De afbakening van verantwoordelijkheden en taken is nooit helemaal sluitend, tussen de verschillende opdrachten bestaat enige overlap. Dit 'tussengebied' biedt ruimte aan de verschillende professionals om in onderlinge afstemming te doen wat nodig is.

2.3 Ondersteuning-op-maat voor bewonersinitiatieven

Sociaal makelaars ondersteunen bewonersinitiatieven op maat, in verschillende fases, op een manier die past bij de initiatiefnemers. Ook kunnen zij verschillende bewonersinitiatieven in de buurt met elkaar verbinden. Wij vinden het belangrijk dat sociaal makelaars beschikken over basiskennis over het aanvragen van fondsen en het opzetten van een stichting om initiatieven op weg te helpen. Zij kunnen dan op een laagdrempelige manier kennis overdragen op thema's die nodig zijn voor het verduurzamen van de initiatieven. In Utrecht zijn verschillende andere organisaties die iets kunnen betekenen in de ondersteuning van bewonersinitiatieven.

Hun aanbod varieert van advies op maat door vrijwilligers en tips over crowdfunding tot workshops, thematische netwerkbijeenkomsten en financiële ondersteuning. Ook het wijkbureau en de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente Utrecht kunnen ondersteuning bieden, bijvoorbeeld in het bieden van fysieke faciliteiten zoals vergaderruimte en op het gebied van financiering, bijvoorbeeld via het Initiatievenfonds. Het is belangrijk dat de sociaal makelaars deze mogelijkheden kennen en goed samenwerken met organisaties zoals de Vrijwilligerscentrale Utrecht, de Vereniging Sport Utrecht/Harten voor Sport, het netwerk Omzien, KEES, Dwarsverband, sociaal ondernemers en de gemeente. Deze samenwerking moet een structureler karakter krijgen dan tot nu toe het geval is. In de ondersteuning van nieuwe initiatieven kan ook

gebruik gemaakt worden van koplopers onder de initiatieven. Deze kunnen een-op-een ondersteuning bieden aan startende initiatieven of een leerwerkplaats inrichten ter ondersteuning van een paar initiatieven tegelijk. Wanneer organisaties goed van elkaar weten wat zij doen, kunnen zij eenvoudiger naar elkaar doorverwijzen. In afstemming met elkaar kunnen zij organiseren wat nodig is per buurt en per wijk. De sociaal makelaars zijn hierin een eerste aanspreekpunt, zowel voor bewonersinitiatieven als voor organisaties in de wijk. Zo kunnen ze de bewonersinitiatieven op weg helpen bij het zoeken naar passende ondersteuning.

2.4 Doelen en activiteiten van de sociaal makelaar volwassenen

Sociaal makelaars zetten in op het versterken van sociale netwerken in de wijk, zodat deze krachtiger worden en waarmee ook de veerkracht van bewoners in de wijk vergroot wordt. Zij zorgen ervoor dat mensen elkaar kunnen vinden en ontmoeten. Zij maken mogelijk dat bewoners initiatieven kunnen ontwikkelen, gericht op het laten ontstaan van die ontmoeting. Zij dragen bij aan het collectief maken

van individuele vragen en problemen van buurtbewoners. De belangrijkste activiteiten van de sociaal makelaar volwassenen om deze doelen te realiseren op een rij:

► Ondersteunen van bewonersinitiatieven en deze op gang helpen

Sociaal makelaars coachen, ondersteunen en faciliteren actieve bewoners en bewonersinitiatieven, waarbij zij het eigenaarschap bij de initiatieven laten. Het gaat hier met name om initiatieven die ontmoeting en verbinding in de wijk bevorderen en daarmee vitale gemeenschappen tot stand brengen. Soms is het nodig dat zij zich actief inzetten bij de start van een initiatief of deze op gang helpen, altijd met het doel dat dit initiatief zelfstandig verder kan met bewoners of (voldoende toegeruste) vrijwilligers als eigenaar. Sociaal makelaars hebben scherp wanneer zij initiatieven loslaten dan wel als achterwacht blijven fungeren. Zij kunnen flexibel schakelen van meedenken naar meedoen en loslaten of verwijzen naar andere ondersteuningsmogelijkheden voor initiatieven.

► Verbinden

Sociaal makelaars kennen de mensen van de buurt doordat zij aanwezig zijn op ontmoetingsplekken zoals buurthuizen, huiskamers en andere populaire plekken in de wijk. Zij brengen actieve bewoners of initiatiefnemers onderling met elkaar in contact en bevorderen samenwerkingsverbanden tussen (groepen) bewoners; zij hebben daarbij oog voor diversiteit en inclusiviteit. Ook brengen zij verbindingen tot stand tussen bewoners onderling, met als doel de netwerken van de mensen die dat nodig hebben, te versterken. Zij hebben in hun contacten aandacht voor specifieke doelgroepen, zoals migranten, mensen met psychische problemen of een licht verstandelijke beperking (LVB) en kwetsbare zelfstandig wonende ouderen. Ze hebben achtergrondkennis over deze doelgroepen, zodat zij de problematiek herkennen. Zij zoeken samen met bewoners naar passende activiteiten of ondersteuning en helpen hen bij het leggen van contact met een maatje of bijvoorbeeld met een eetgroep in het buurtcentrum.

► Signaleren

Sociaal makelaars signaleren eventuele hiaten in mogelijkheden en activiteiten op het gebied van ontmoeting en verbinding en bedenken daar creatieve oplossingen voor of zij vragen samenwerkingspartners dit te doen. Vragen en wensen van individuele bewoners weten zij om te zetten in collectieve vragen en/of activiteiten. Wanneer zij signaleren dat zaken niet goed gaan, trekken zij aan de bel bij de juiste partner(s). Zij kunnen vroegtijdig signaleren wat mensen nodig hebben en hen tijdig doorverwijzen naar passende hulp, bijvoorbeeld voor hulp bij schulden. Op deze manier spelen zij een rol in preventie.

► Informeren

Sociaal makelaars gaan veel op pad, kennen de buurt, weten wat er speelt in de buurt en zijn veel in gesprek met bewoners. Ze zijn goed op de hoogte van activiteiten van bewonersinitiatieven en de mogelijkheden van samenwerkingspartners (ook op wijk en stedelijk niveau) en brengen bewoners hiermee zo nodig in verbinding. Denk bijvoorbeeld aan sport- en beweeggroepen, activiteiten op het gebied van taalbevordering, participatie, sociale netwerkversterking, gezondheid en gezonde leefstijl, digitale vaardigheden, schulden en armoede. Ze weten wat de informele zorg kan betekenen en welke welzijnsprojecten, gemeentelijke subsidiepotjes en ondersteuningsmogelijkheden er zijn.

Ze informeren bewoners (initiatieven) hierover.

Een mooi voorbeeld van invulling van de wegwijsfunctie wordt uitgewerkt in de pilots 'welzijn op recept'. Huisartsen kunnen patiënten met een vraag over ontmoetingsmogelijkheden en activiteiten in de buurt doorverwijzen naar de sociaal makelaar die met hen samen kijkt wat een geschikte plek is.

Informatiebalie

In de Cultuurcampus (Vleuterweide) en op andere ontmoetingsplekken in de wijk, zoals buurtcentra, kunnen (nieuwe) bewoners terecht met vragen over wonen, buurtinitiatieven, vrijwilligerswerk, informele zorg, en nog veel meer. Zij worden geholpen door Wil, de Wijk Informatie Lijn. Bewoners zelf zetten zich hierbij in om als vraagbaak, wegwijzer en meedenker te fungeren voor medebewoners. Zo wordt de kennis over de wijk belegd bij bewoners van de wijk. Zij moeten zelf hun kennis up-to-date houden. Dit is mogelijk als de professionele organisaties daarachter goed met elkaar verbonden zijn, en die kennis delen met de bewoners en vice versa. Welzaam speelt een belangrijke rol daarin.

2.5 Doelen en activiteiten van de sociaal makelaar kinderen

Sociaal makelaars werken aan het versterken van de pedagogische civil society in de wijk. Zij werken hierin samen met andere partijen en leveren hun bijdrage aan de doelen van 'Gewoon Opgroeien' uit de uitvoeringsagenda Zorg voor Jeugd (2017):

- Iedereen kan meedoen: alle jeugdigen kunnen meedoen en krijgen optimale kansen om zich te ontwikkelen. Zoveel mogelijk in reguliere voorzieningen, ook voor jeugdigen met een beperking, psychische- of gedragsproblematiek.
- Samen leven, samen opgroeien in de buurt: opvoeden en opgroeien gebeurt niet alleen in het gezin. Ouders hebben vaak behoefte aan contact met andere ouders om opvoedervaringen en tips over opvoeding uit te wisselen. Daar waar dat niet vanzelf gaat, creëren we mogelijkheden om hier snel op in te spelen.
- Ondersteuning dichtbij: Ouders die te maken hebben met een kind met problemen voelen zich soms extra belast. Sommige ouders hebben te maken met zoveel problematiek dat extra ondersteuning, ook in praktische zin, noodzakelijk is.

Vreedzame Wijk

Sociaal makelaars werken volgens de methodiek van 'Vreedzame wijk' omdat we het belangrijk vinden dat iedereen kan meedoen en dat we ruimte maken voor diversiteit. Ze sluiten daarmee aan bij het burgerschapsprogramma van het merendeel van de basisscholen in Utrecht. Sociaal makelaars stimuleren een Vreedzame wijze van met elkaar omgaan onder kinderen, volwassenen en professionals. Ze trainen bewoners en organisaties in de werkwijze van Vreedzaam. Ze stimuleren mediators om ook buiten de school hun rol als mediator te vervullen.

Aandacht voor kwetsbaarheid

De sociaal makelaars hebben extra aandacht voor kwetsbare kinderen en gezinnen en stellen de leefwereld van het kind centraal. Zij ondersteunen ouders bij het organiseren van activiteiten en zorgen voor spellen waar iedereen aan kan meedoen. Zij kunnen kinderen stimuleren conflicten op te lossen en zorgen voor een veilig speelklimaat, waar kinderen elkaar niet pesten. Zij kunnen kinderen stimuleren zelf iets te organiseren, om bijvoorbeeld andere kinderen in de wijk te leren kennen en hen ondersteunen bij de uitvoering daarvan. Sociaal makelaars richten zich in principe op kinderen tot twaalf jaar. Voor de leeftijdscategorie tien-veertien jaar werken de sociaal makelaars vanuit een gedeelde visie nauw samen met het jongerenwerk (Stichting JoU). Ook hier zien we een 'tussengebied', waar zelfstandige professionals, vanuit de eigen rol, doen wat nodig is.

De belangrijkste activiteiten van de sociaal makelaar kinderen om bovenstaande doelen te realiseren op een rij:

► Ondersteunen en initiëren van initiatieven

Sociaal makelaars ondersteunen initiatieven van ouders en kinderen ter versterking van het opvoeden- en speelklimaat in de openbare ruimte en -waar nodig- de beheerde speeltuinen. Daarbij sluiten zij aan bij wat er leeft bij ouders en kinderen. Zij hebben een rol in het toeleiden van kinderen en ouders naar activiteiten; zij signaleren vragen, behoeftes en knelpunten in de wijk en ontwikkelen samen met ouders en kinderen passende activiteiten; zij organiseren activiteiten voor groepen kinderen die extra aandacht nodig hebben, waar mogelijk in samenwerking met sport en cultuur. Zij ontwikkelen activiteiten gericht op ontmoeting en talentontwikkeling.

► Signaleren en verbinden

Sociaal makelaars vinden ouderbetrokkenheid vanzelfsprekend. Zij zien ouders en kinderen als volwaardige gesprekspartners (onder andere door het organiseren van de kinderraden) en betrekken hen bij initiatieven en activiteiten. Zij zorgen ervoor dat opvoeders elkaar vinden en met elkaar in gesprek kunnen gaan. Zij zoeken hierin afstemming met de coördinatoren van de Brede School, zodat zij samen de verbinding tussen school en de buurt kunnen maken. Zij hebben oog voor kinderen in (tijdelijk) kwetsbare situaties en verwijzen hen 'warm' door naar passende hulp of ondersteuning. Sociaal makelaars zijn daar waar kinderen en ouders zijn, zijn zichtbaar en toegankelijk en hebben kennis van de buurt en wijk. Sociaal makelaars leggen dwarsverbanden tussen de verschillende leefwerelden van kinderen, zoals thuis, school, de wijk, het jongerenwerk, sport en de gezondheidszorg. De sociaal makelaars hebben ook aandacht voor de digitale leefwereld en social media.

Speel Mee bus

Doenja staat twee dagen in de week op het Maasplein met de Doenja Bus; een omgebouwde srv wagen vol met spelmateriaal waarmee kinderen samen kunnen spelen. Via een pasjes-systeem kunnen kinderen punten verdienen door klusjes uit te voeren of iets te doen voor een ander. Met de verdiende punten kunnen ze vervolgens spelmateriaal lenen. Het uitgeven van het spelmateriaal wordt door de kinderen gedaan, waar ze tevens punten mee verdienen. Het initiatief richt zich niet alleen op de kinderen, maar juist ook ouders worden betrokken om actief met hun kinderen te spelen en mee te helpen.

2.6 Doel en activiteiten van sociaal beheer

Bruisende buurtcentra in de wijk, die laagdrempelig, schoon, veilig en gastvrij zijn, waar iedereen welkom is, waar iedereen zich prettig voelt en waar gebruikers zoveel mogelijk eigenaarschap voelen. Dat is het belangrijkste doel voor sociaal beheer. Elk buurtcentrum heeft een gastheer/gastvrouw, die aanspreekpunt is, de sfeer bewaakt, zorgt voor goed contact met de buurt en die een belangrijke bijdrage levert aan optimaal gebruik van het buurtcentrum, door bewoners en bewonersinitiatieven, alle dagen van de week

De belangrijkste activiteiten van sociaal beheer om dit doel te realiseren op een rij:

► Creëren huiskamers

Sociaal beheerders⁴ creëren huiskamers voor en door buurtbewoners binnen het buurtcentrum, waar iedereen welkom is en zich prettig voelt. Zij zorgen voor faciliteiten zoals een kleinschalig loket voor consumpties en informatie en aangeklede cursus- en ontmoetingsruimtes. Zij doen dit samen met bewoners en vrijwilligers. Voor het basis aanbod werken zij toe naar medebeheer en naar zoveel mogelijk eigenaarschap van gebruikers. Sociaal beheerders ondersteunen Beheergroepen en organiseren en ondersteunen overleggen met gebruikers. Zij begeleiden de vrijwilligers waar nodig. Zij zorgen voor vaste gezichten voor de herkenbaarheid en veiligheid.

► Focussen op inclusiviteit

Sociaal beheerders focussen op inclusiviteit en zorgen ervoor dat niemand zich buitengesloten voelt. Zij bespreken met buurtinitiatieven de toegankelijkheid van activiteiten. Zij zorgen ervoor dat de huiskamer ook geschikt is voor specifieke groepen, zoals kwetsbare ouderen of mensen met psychische problemen of een licht verstandelijke beperking. Zij zoeken contact met organisaties die activiteiten op het gebied van Sociale Prestatie en Dagondersteuning bieden en die beschikken over expertise voor kwetsbare groepen. Sociaal beheer zorgt ervoor dat de huiskamers in het buurtcentrum goed toegankelijk zijn voor deze groepsactiviteiten zodat die daar zo nodig plaats kunnen vinden.

⁴ De functie van sociaal beheer kan worden uitgevoerd door een sociaal beheerder of -in combinatie met andere taken- door een sociaal makelaar.

▀ Initiëren en organiseren van het driehoeksoverleg

Sociaal beheerders initiëren en organiseren het driehoeksoverleg (gebruikers, Stadsbedrijven, Sociaal Makelorganisatie) per buurtcentrum en nemen actief deel. Partijen in het driehoeksoverleg stellen gezamenlijk missie en doelen van het buurtcentrum vast. Zij organiseren maatwerk per locatie en maken met elkaar afspraken over dagelijks beheer, programmering, inclusiviteit en communicatie. Waar mogelijk en nodig realiseren zij uitbreiding van het gebruik van de accommodaties. Zij zorgen voor goede afstemming van vragen in de wijk en aanbod van activiteiten. Zij maken hierover afspraken in het driehoeksoverleg.

De Boog

In de Boog vervullen de vrijwilligers (gastvrouwen en gastheren) samen met de sociaal makelaar de sociaal beheertaken. De vrijwilligers worden getraind in pandzaken, veiligheid, beheerzaken, maar ook in Vreedzaam. Er wordt uitgegaan van zelfstandigheid, maar er wordt wel ondersteund. Eén van de deelnemers van een activiteit vindt de mate van eigen verantwoordelijkheid en vrijheid een positieve ontwikkeling: "We moeten nu meer zelf regelen, maar we hebben wel veel meer vrijheid. Daar ben ik blij mee. Vroeger kwam iemand van de welzijnsorganisatie een paar keer per activiteit binnen om te controleren of we ons wel aan de regels hielden. We moeten nu zelf onze koffie zetten en materialen regelen, maar we kunnen wel zelf bepalen wat we gaan doen en hoe. Dat is veel beter!"

▀ Gebruik van ruimtes

Sociaal beheerders maken samen met de gebruikers de voorkeursplanning en hebben contact met de initiatieven die ruimtes reserveren. Niet alleen over praktische zaken (sleutels, faciliteiten) maar ook over hoe het initiatief het buurtcentrum kan versterken.

▀ Profileren

Sociaal beheerders zetten zich actief in om de herkenbaarheid en bereikbaarheid van de locaties te verbeteren. Zij werken samen met het facilitair en technisch beheer van Stadsbedrijven en de gebruikers om het buurtcentrum schoon, heel, veilig, toegankelijk en goed ingericht te houden.

3 Organiseren en financieren van het sociaal makelaarschap

3.1 Continuïteit in de uitvoering, één aanvraag voor de stad en buurtgericht werken

Ons uitgangspunt is continuïteit voor vrijwilligers, bewoners en wijkpartners. Daarnaast moet de organisatie van het sociaal makelaarschap aansluiten bij de leidende principes en bijdragen aan het optimaal kunnen realiseren van de doelen voor sociaal makelaarschap.

We stellen de volgende organisatorische randvoorwaarden voor de uitvoering van het sociaal makelaarschap:

- ▶ Continuïteit en bestaande netwerken intact houden.
- ▶ Voortbouwen op opgedane kennis en ervaring van de sociaal makelaars in de afgelopen periode.
- ▶ Buurtgericht werken en aansluiten op de indeling van de Utrechtse buurtteams.
- ▶ Eenduidige visie op het sociaal makelaarschap en uitwerking daarvan voor de hele stad.
- ▶ Eenduidige rolopvatting.
- ▶ Goede en efficiënte samenwerking en contact met (stedelijke) samenwerkingspartners (bijvoorbeeld JoU, buurtteams, politie).
- ▶ Brede inzetbaarheid door flexibiliteit in personele inzet (capaciteit en kwaliteit).
- ▶ Ontwikkeling van het lerend vermogen van de organisatie (professionele kwaliteit).
- ▶ Uitvoering van stedelijke functies (zoals de informatievoorziening).
- ▶ Ruimte maken voor bewonersinitiatieven die zelfstandig(er) willen functioneren en voor kleine partijen.
- ▶ Lage overhead en (een) financieel gezonde organisatie(s).

Dit betekent dat we sturen op één aanvraag voor het uitvoeren van het sociaal makelaarschap in Utrecht. We schrijven niet voor hoe dit organisatorisch vorm krijgt. Dit zou goed een samenwerkingsvorm van meerdere partijen kunnen zijn. Wat dit betekent voor zaken als financiën en verantwoording werken we nader uit in de Beleidsregel (begin 2018). Continuïteit, bestaande netwerken intact houden en voortbouwen op opgedane kennis en ervaring zullen zwaar

meewegen in de beoordeling van aanvragen.

3.2 Ruimte voor bewoners(bod)

Juist het sociaal makelen richt zich op zo veel mogelijk eigenaarschap bij bewoners en het realiseren van bewonersregie. Het bevorderen van samenhang en veerkracht in de wijk is de kerntaak van het sociaal makelen. Bewoners vragen om meer regie over de uitvoering van het sociaal makelaarschap en willen soms bepaalde taken zelf uitvoeren. Het spectrum waarbinnen een bewonersinitiatief zich kan bewegen is groot. Van een bewonersinitiatief dat intensief begeleid wordt door sociaal makelaars aan de ene kant tot een volledig zelfstandig draaiend bewonersinitiatief met de ambitie om het sociaal makelaarschap zelf uit te voeren (bewonersbod) aan de andere kant. Van de sociaal makelorganisatie verwachten we dat ze flexibel op deze verschillende vormen kunnen en willen inspelen. We vragen van de sociaal makelorganisatie om maximaal ruimte te geven aan – de samenwerking met – bewonersinitiatief. En dat de organisatie daarbij zo veel mogelijk werkt aan eigenaarschap bij bewoners. De kunst is om steeds de juiste balans te vinden tussen eigenaarschap bij bewoners en benodigde inzet vanuit de sociaal makelorganisatie. Als een bewonersinitiatief zelfstandig(er) functioneert kan de sociaal makelaar zich richten op nieuwe (kwetsbare) bewoners en (het initiëren van) initiatieven. Zo bouwen partijen samen aan een sterke civil society.

De Kracht van Zuilen

De Kracht van Zuilen is een bewonersinitiatief dat in Zuilen actief is met als uitvalsbasis buurtcentrum De Beatrix, in het Vorstelijk Complex. Zij werken aan ontmoeting, verbinding, mooie programma's en ondersteuning van bewoners in de wijk Zuilen. Met ondersteuning van Me'kaar en de gemeente onderzoeken zij de mogelijkheden voor een buurtnetwerk zodat iedereen op de hoogte blijft van wat er speelt en vraag en aanbod van burenhulp aan elkaar gekoppeld kunnen worden. <http://krachtvanzuilen.nl/>

3.3 Samenwerkingspartners

Uitgangspunt voor de nieuwe subsidieperiode is dat we van de sociaal makelorganisatie(s) verwachten dat deze constructief samenwerken met organisaties of initiatieven met wie de slagkracht en maatschappelijke impact vergroot kan worden. We bedoelen hiermee organisaties die kunnen bijdragen aan het realiseren van de doelen voor het sociaal makelaarschap. Deze hebben expertise in huis die de sociaal makelorganisatie niet heeft, bijvoorbeeld voor het bereiken van bepaalde doelgroepen of het inzetten van innovatieve werkwijzen. Door goed samen te werken of eventueel een (deel)opdracht te geven aan zo'n organisatie, kan de sociaal makelorganisatie meer bereiken in de wijk en in de stad. De sociaal makelorganisatie kan zelf bepalen op welke manier de onderlinge samenwerking wordt vormgegeven.

3.4 Budget voor sociaal makelaarschap

Intensiveren van inzet sociaal makelaarschap

Het sociaal makelaarschap speelt een cruciale rol in het versterken van de sociale basis en de 'beweging' naar voren. Dat betekent ook dat we inzetten op verschuiving van budget van de (basis- en aanvullende) zorg naar de sociale basis. We willen dat zorgvuldig doen. De (financiële) effecten van de transities in de zorg zijn op dit moment nog niet voldoende duidelijk. In het sociale domein (Wmo en de Jeugdwet) gaan we een integrale afweging maken over het verschuiven van budget. Dit gaan we jaarlijks doen bij de Voorjaarsnota, waardoor we gefaseerd een mogelijke verschuiving van budget en daarmee meer capaciteit voor het sociaal makelaarschap kunnen realiseren.

Op dit moment is nog onvoldoende zicht op de (financiële) gevolgen van de decentralisaties. De gemeente staat voor de beweging naar voren, maar de (verdere) kortingen op de budgetten vanuit het Rijk op de Wmo en de Jeugdwet geeft weinig ruimte. We blijven (ervarings)onderzoek doen en ons op de hoogte stellen van onderzoeken in het land naar de opbrengsten en mogelijke kostenbesparing van investeren in de sociale basis.

Groei van de stad

Er wordt rekening gehouden met de groei van de stad. Jaarlijks wordt er vanuit het referentiekader Leidsche Rijn extra structureel budget beschikbaar gesteld voor het sociaal makelaarschap in Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern, gekoppeld aan de groei van het aantal inwoners. Ook in de rest van de stad wordt er rekening gehouden met groei. In 2018 wordt er

€ 149.000 structureel toegevoegd aan het budget sociaal makelaarschap. Jaarlijks worden de exacte bedragen vastgesteld, gekoppeld aan de groei van het aantal inwoners.

Sociaal beheer speeltuinen

In het Beleidskader beheerde speeltuinen is vastgesteld dat de 21 beheerde speeltuinen in Utrecht jaarlijks het recht hebben op verzelfstandiging. Zie pagina 24 van deze nota voor meer informatie hierover. De speeltuinen die per 1 januari 2018 het recht op verzelfstandiging niet hebben gebruikt, blijven in 2018 onder beheer van de sociaal makelorganisaties en Stadsbedrijven met bijbehorend budget. De subsidie die voor de sociaal makelorganisaties beschikbaar is hangt samen met het aantal speeltuinen dat gebruik maakt van dit recht. Het proces van het recht op verzelfstandiging kent voor elke speeltuin een eigen tempo en dynamiek. Dat betekent dat vanaf 2019 nog onbekend is hoeveel speeltuinen in beheer van de sociaal makelorganisaties zijn.

Flexibel budget

Om zoveel mogelijk ruimte te geven aan (bewoners) initiatieven wordt 5% (304.450 euro) beschikbaar gemaakt voor (bewoners)initiatieven die een bijdrage leveren aan de doelen van het sociaal makelaarschap. Dit bedrag maakt vanaf 2019 geen onderdeel meer uit van het basisbudget voor sociaal makelaarschap (5.784.550 euro).

Daarnaast wordt 304.450 euro flexibel gemaakt voor innovatieve activiteiten in samenwerking met partners. Dit bedrag blijft onderdeel van het basisbudget sociaal makelaarschap (5.784.550 euro).

Zie de tabel op pagina 20 voor toelichting op hoe het budget is opgebouwd.

Jaarlijks basisbudget vanaf 1 januari 2019

Door de herschikking van middelen in verband met het beleidskader beheerde speeltuinen is jaarlijks minimaal € 5.250.000 beschikbaar voor het sociaal makelaarschap. Daarnaast vinden de volgende verschuivingen plaats naar het budget voor sociaal makelaarschap:

► Sociale Prestatie en Dagondersteuning

De expertise voor het uitvoeren en structureel begeleiden van groepsactiviteiten sociale prestatie en dagondersteuning voor de meest kwetsbare Utrechters (met forse psychische problemen, verslavingsproblematiek of een licht verstandelijke

beperking), ligt bij andere organisaties. De sociaal makelaars zetten zich wél in om bewoners in een kwetsbare situatie toe te leiden naar groepsactiviteiten. Als zij zien dat er een activiteit mist of dat een initiatief tijdelijk ondersteuning nodig heeft om op gang te komen, kunnen zij het initiatief helpen met als doel het initiatief zelfstandig te laten voortbestaan of onder te brengen bij een organisatie met de juiste expertise. Gezien deze rol die sociaal makelaars hebben ten aanzien kwetsbare bewoners, breiden we de huidige opdracht uit en voegen we budget toe aan de uitvoering van het sociaal makelaarschap. Voor de Huiskamers van de Wijk (Dagondersteuning) gaat het om € 80.000. Voor de extra inzet voor toeleiding van kwetsbare bewoners en het tijdelijk opzetten van activiteiten is dat € 150.000.

► De aanpak Samen in de Stad⁵ brengen we onder bij het sociaal makelaarschap

Taken van de sociaal makelaars daarin zijn:

- Faciliteren en stimuleren van netwerken in de wijk van actieve bewoners (initiatieven) en professionals rondom ouderen.
- Vergroten van het sociaal netwerk van ouderen en activering door middel van aanpak huisbezoeken in samenwerking met huisartsen.

- Koppelen van bewoners aan elkaar. Dit kan bijvoorbeeld gaan om het met elkaar in contact brengen van ouderen die beiden willen wandelen en ook om koppelingen die meer gericht zijn op de informele zorg.

Voor Samen in de stad voegen we € 260.000 toe aan het budget sociaal makelaarschap. Dekking komt uit het budget MO. Op dit moment worden deze taken al uitgevoerd door de sociaal makelaars en vragen zij daar jaarlijks apart budget voor aan. De verschuiving van middelen naar de opdracht voor het sociaal makelen betekent dat de sociaal makelorganisatie geen aparte aanvragen meer hoeft te doen voor Sociale Prestatie en Dagondersteuning⁶. De taak die zij daarin heeft wordt onderdeel van de reguliere opdracht.

► Intensivering sociaal beheer

In de huidige uitvraag zijn vier buurthuizen zogenaamde 'sleutelpanden'. Dit zijn buurthuizen zonder sociaal beheer. Dit bleek niet goed te functioneren. Inmiddels wordt het sociaal beheer op deze panden incidenteel gefinancierd. Vanaf 1 januari 2019 brengen we dit onder in de nieuwe opdracht. Dat is een bedrag van € 200.000, reeds geregeld in de begroting Maatschappelijke Ontwikkeling.

⁵ Doel van Samen in de Stad is het bouwen van sociale netwerken voor ouderen. Ouderen die er gebruik van maken, ontmoeten anderen en vergroten zo hun netwerk.

⁶ In overleg met de regiegroep 'Huiskamers van de wijk' worden de consequenties hiervan besproken en uitgewerkt.

Budget sociaal makelaarschap in 2019 inclusief uitbreiding

Taak	Budget	Dekking
Budget op begroting MO	€ 5.250.000	MO
Coördinatie Samen in de Stad	€ 260.000	MO middelen Samen in de Stad
Huiskamers van de wijk	€ 80.000	Overheveling uit SP/DO
Ondersteuning en toeleiding kwetsbare groepen (SP/DO)	€ 150.000	Overheveling uit SP/DO
Intensivering sociaal beheer	€ 200.000	Overheveling vanuit accommodatiebudget MO
Groei van de stad 2018	€ 149.000	MO
Subtotaal	€ 6.089.000	
Totaal 5% voor (bewoners)initiatieven die een bijdrage leveren aan de doelen van het sociaal makelaarschap	€ 304.450	
Totaal basisbudget sociaal makelaarschap	€ 5.784.550	
Sociaal beheer speeltuinen	PM	MO
Informatievoorziening	PM	MO
Groei van de stad 2019	PM	MO
Beweging naar voren	PM	(basis- en aanvullende) zorg

Informatievoorziening

Vanuit het participatietraject is het idee ontstaan om de informatievoorziening (wegwijs in de wijk en in de stad) te beleggen bij het sociaal makelaarschap. Het gaat om informatievoorziening (digitaal en op papier) op zowel stedelijk niveau als op wijk/buurt niveau. Het voorstel is om de komende maanden met partners te verkennen of en hoe deze functie vanaf 1 januari 2019 toegevoegd kan worden aan het sociaal makelaarschap. Dat gaat om een budget tussen € 300.000 en € 500.000.

3.5 Subsidieperiode en tussentijdse evaluatie

De huidige periode liep van augustus 2013 t/m 2017 (vier jaar en vijf maanden). Deze is verlengd tot eind 2018. De ervaring leert dat een subsidieperiode van vier jaar erg kort is. We gaan daarom over tot een periode van zes jaar voor de nieuwe subsidieperiode: 2019 tot en met 2024. We stemmen de periode af met andere subsidies, zoals die voor de buurtteams. Door voor een langere termijn te kiezen ontstaat er ruimte om te kunnen doorontwikkelen en de transformatie

verder te brengen. Dit vraagt wel van ons als gemeente scherp te blijven in onze rol als opdrachtgever en co-creator. Na drie jaar (in het najaar van 2021) zal een evaluatie plaatsvinden om te bekijken of we nog steeds de juiste koers varen. Deze evaluatie kan leiden tot beleids- en budgettaire wijzigingen, die ook van invloed kunnen zijn op de opdracht en het budget van de sociaal makelorganisatie. In overeenstemming met toepasselijke wet- en regelgeving (Algemene wet bestuursrecht en de Algemene Subsidieverordening van de gemeente Utrecht) kan tijdens de subsidieperiode de subsidie worden ingetrokken of gewijzigd. Hiervoor kan de reden liggen bij de subsidieontvanger (bijvoorbeeld het niet voldoen aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen) of dit kan het gevolg zijn van een beleidswijziging. De voorwaarden hieromtrent worden nader uitgewerkt in de beleidsregels. Uiteraard neemt de gemeente hierbij de algemene beginselen van behoorlijk bestuur in acht en weegt ook de mogelijke consequenties van een dergelijke beslissing op organisatie- en stelselniveau.

Bijlagen

Terugblik op de introductie van het sociaal makelaarschap in Utrecht

Uitgangspunten Vernieuwend Welzijn (2010)

Vooruitlopend op de komst van de nieuwe Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) heeft de gemeente Utrecht in 2010 samen met organisaties uit het Utrechtse welzijnsveld en aangrenzende sectoren een toekomstgerichte samenwerkingsagenda Welzijn ontwikkeld. Het doel hiervan was toekomstbestendig welzijnswerk, waarin de eigen verantwoordelijkheid van de burger en de ondersteunende rol van de overheid centraal stonden. Uitgangspunt was te kijken naar wat mensen nog wél kunnen, zelfredzaamheid aan te spreken en te belonen. De zorg niet over te nemen maar groepen en/of individuen te faciliteren om zelf aan de slag te gaan. Welzijn probeerde waar mogelijk met preventie en een sterke civil society grote problemen te voorkomen. We hadden twee hoofddoelen van Welzijn geformuleerd:

- ▶ Welzijn bevordert als sociaal makelaar het eigen initiatief en verantwoordelijkheidsgevoel van de burger: **de civil society**.
- ▶ Welzijn biedt als specialist professionele ondersteuning aan de individuele burger die dat nodig heeft: **de een-op-een hulpverlening**.

Daarbij hadden we een aantal uitgangspunten benoemd zoals scheiding tussen twee kerntaken:

- ▶ individuele ondersteuning (voorheen maatschappelijk werk en sociaal raadsliedenwerk);
- ▶ versterking van de civil society.

Ook benoemden we de scheiding tussen technisch en sociaal beheer en de introductie van gebiedsgericht sociaal makelaarschap in zes verzorgingsgebieden en verdeling van de inzet op basis van een indeling op drie type wijken (pro actieve inzet, incidentele inzet en geen inzet). We zagen als meest wezenlijke verandering dat de medewerkers van de sociaal makelorganisaties het geschetste perspectief gingen zien en daarnaar gingen handelen.

Uitvraag sociaal makelaarschap (2013)

De uitvraag sociaal makelaarschap 2013 was gebaseerd op de uitgangspunten van Vernieuwend Welzijn. In de uitvraag staat gedetailleerd omschreven wat we als gemeente van de sociaal makelorganisaties verwachtten en wat de organisatorische en financiële randvoorwaarden waren.

In de uitvraag zijn prestaties voor de inzet van sociaal makelaarschap benoemd op drie niveaus:

- ▶ Leefbare en levendige wijken, waar bewoners zelfredzaam zijn, overlast en sociaal isolement beperkt zijn en kinderen goed kunnen opgroeien.
- ▶ Een sterke civil society die hieraan een belangrijke bijdrage levert. Hierin zijn bewoners betrokken bij de buurt en de kinderen in de buurt en lossen bewoners zelf problemen op.
- ▶ De sociaal makelaar volwassenen, de sociaal makelaar kinderen en sociaal beheer verrichten activiteiten om bewoners hierin te ondersteunen en de civil society te versterken.

Ook is de nieuwe rol van de sociaal makelorganisaties per augustus 2013 omschreven: de sociaal makelaar begeeft zich voornamelijk in het domein van de bewoners en zet vooral in op:

- ▶ Versterken van het zelforganiserend vermogen door het ondersteunen van initiatieven van alle bewoners.
- ▶ Sociaal beheer van buurtaccommodaties.
- ▶ Ondersteunen van het speel- en leefklimaat van kinderen, met geleidelijke accentverschuiving naar het ondersteunen van volwassenen in het nemen van verantwoordelijkheid hiervoor.

Wij wilden maximaal twee verzorgingsgebieden per aanbieder. Het sociaal makelaarschap werd vanaf 1 augustus 2013 gebiedsgericht uitgevoerd, door vijf verschillende aanbieders. De beschikbare capaciteit werd ingezet waar wij deze het meest noodzakelijk achtten. Voor deze taken was in totaal € 7.200.000 subsidie per jaar beschikbaar.

Ontwikkeling sociaal makelaarschap 2013-2017

Tussentijdse evaluatie sociaal makelaarschap

Een samenwerkingsverband van de Hogeschool Utrecht, Universiteit Utrecht en Universiteit van Humanistiek heeft in opdracht van de gemeente Utrecht onderzoek gedaan naar werkwijze en resultaten van de sociaal makelorganisaties, bij wijze van tussentijdse evaluatie. In de periode december 2014 - maart 2015 zijn er 130 individuele gesprekken met bewoners gevoerd en ook verschillende professionals geïnterviewd. Op basis van deze gesprekken hebben de onderzoekers zes aanbevelingen gedaan:

- ▶ Vergroot de zichtbaarheid van het sociaal makelaarschap.
- ▶ Faciliteer krachtige bewonersactiviteiten en arrangeer kwetsbare bewonersactiviteiten.
- ▶ Zorg voor meer continuïteit in het beheer van buurthuizen.
- ▶ Geef ruimte aan verschillen tussen wijken, investeer in afstemming in wijken.
- ▶ Vereenvoudig procedures voor actieve bewoners die de gemeente nodig hebben.
- ▶ Maak meer middelen vrij voor sociaal makelorganisaties om hun opdracht waar te maken.

Het college nam de eerste vijf aanbevelingen over maar vond het te vroeg om te concluderen dat er te weinig middelen waren voor sociaal makelorganisaties om hun opdracht waar te maken. Daarom heeft het college de zesde aanbeveling niet overgenomen. In de opdrachten aan de sociaal makelorganisaties heeft de gemeente gestuurd op de eerste vier aanbevelingen. De vijfde aanbeveling heeft de gemeente zelf opgepakt. Aanvullend heeft de gemeente als aandachtspunt geformuleerd het stimuleren van zelfregie onder kwetsbare burgers zonder deze afhankelijk te maken van professionele inzet.

Jaar uitstel start nieuwe subsidieperiode

Medio 2016 hebben we in overleg met diverse betrokkenen besloten de nieuwe subsidieperiode voor het sociaal makelaarschap een jaar later te laten ingaan. De invoering van Vernieuwend Welzijn in augustus 2013 betekende grote veranderingen. De betrokken partijen in de stad hadden tijd nodig om netwerken op te bouwen, contacten te leggen

met bewoners en nieuwe samenwerkingsverbanden aan te gaan. Na 2,5 jaar begon dit vorm te krijgen, maar het bleef nog sterk in ontwikkeling. De sociaal makelorganisaties zijn aan de slag gegaan met de aanbevelingen uit de tussentijdse evaluatie (zie hierboven).

Vanaf 2015 werken er in de hele stad buurtteams als gevolg van de decentralisaties in het sociaal domein (Wmo 2015, Jeugdwet). De buurtteams zijn een belangrijke samenwerkingspartner van de sociaal makelorganisaties. Een jaar verlenging geeft de huidige sociaal makelorganisaties en hun samenwerkingspartners meer tijd en ruimte om hun taken in samenhang beter vorm te geven en de vruchten te plukken van succesvolle contacten met bewoners. Wij verwachten dat dit mede bijdraagt aan de kwaliteit van het sociaal makelaarschap in de periode vanaf 2019.

Visitatie Buurtteamorganisaties

Een externe visitatiecommissie onder leiding van dhr. H. Simons heeft in de periode juni tot oktober 2016 de samenwerking tussen de gemeente en de buurtteamorganisaties onderzocht. In haar rapportage heeft de visitatiecommissie ook aanbevelingen gedaan met betrekking tot de sociale basis en specifiek het sociaal makelaarschap.

De commissie constateert dat er veel mooie dingen gebeuren, maar dat er tegelijkertijd veel verwarring bestaat over wie wat doet, welke partijen met elkaar samenwerken en hoe betere afstemming kan plaatsvinden. De commissie adviseert een visie op de sociale basis te formuleren met daarbij passende leidende principes, die aansluiten bij de leidende principes van de buurtteams.

Ook adviseert de commissie om te investeren in een sterke sociale basis en te komen tot een heldere opdrachtbeschrijving voor de sociaal makelaars met voorstellen voor de inhoud van het werk en de organisatiestructuur, en om de andere opdrachten binnen de sociale basis daarop af te stemmen. Dit past goed bij de doorontwikkeling van de uitgangspunten voor het sociaal makelaarschap en de nieuwe uitvraag.

Beleidskader beheerde speeltuinen

Op 21 september 2017 is het nieuwe beleidskader beheerde speeltuinen vastgesteld door de gemeenteraad.. Daarin kiezen we ervoor het beheer van de speeltuinen waar het kan kleinschalig en overzichtelijk te maken, met grote betrokkenheid van bewoners en ondersteuning door professionals. Dit doen we door het zoveel mogelijk bij één organisatie per speeltuin te beleggen. Dit voorkomt versnippering van beheer en verantwoordelijkheden en vergroot de levendigheid en kwaliteit van de speeltuinen. Omdat de speeltuinen van en voor de bewoners, kinderen en vrijwilligers zijn, willen we het eigenaarschap zoveel mogelijk bij hen beleggen, met professionele ondersteuning op maat en met bewaking van de kwaliteit waar we gezamenlijk voor staan.

Alle 21 Utrechtse beheerde speeltuinen hebben jaarlijks per 1 januari het recht op verzelfstandiging. Dit onder voorwaarde dat initiatiefnemers aantonen daar klaar voor te zijn, er voldoende draagvlak is onder bewoners en professionals en wordt voldaan aan de kwaliteitscriteria voor beheerde speeltuinen. De speeltuinen die per 1 januari 2018 het recht op

verzelfstandiging niet hebben gebruikt, blijven in 2018 onder beheer van de sociaal makelorganisaties en Stadsbedrijven. De speeltuinen hebben jaarlijks per 1 januari het recht om te verzelfstandigen wanneer er voldoende draagvlak is en voldaan wordt aan de kwaliteitscriteria. Dit is per speeltuin maatwerk. Het proces van het recht op verzelfstandiging kent op elke speeltuin een eigen tempo en dynamiek.

Wanneer in het kalenderjaar een nieuwe speeltuinorganisatie zich meldt, dan gaan wij daar het gesprek mee aan. Voorwaarde van verzelfstandiging is wel dat die organisatie overeenstemming heeft met de SMO, UVO en Stadsbedrijven over taken, verantwoordelijkheden en financiële middelen. Een overname moet budgetneutraal verlopen en wordt voorgelegd aan de gemeente. Gezien de ervaringen tot nu toe hebben wij er alle vertrouwen in dat betrokken partijen hier in goed overleg uitkomen. Sociaal makelaars kunnen alle speeltuinen blijven benutten als werkgebied, als vindplaats voor nieuwe initiatieven of om contacten te leggen met kinderen en volwassenen, ongeacht of deze is verzelfstandigd of niet

Horizontale verantwoording

De sociaal makelorganisaties vormen samen met de Universiteit Utrecht, de Hogeschool Utrecht en de gemeente het Onderzoeksnetwerk Sociaal Domein Utrecht (OSDU). Dit netwerk onderzoekt hoe sociaal makelaars hun werk meer en beter horizontaal kunnen verantwoorden. Het OSDU-netwerk definieert horizontale verantwoording van sociaal makelaarschap als volgt: 'Sociaal makelorganisaties maken zichtbaar op welke wijze zij bewoners en andere stakeholders om feedback vragen bij het leerproces dat zij doorlopen in de dagelijkse uitvoering van hun opdracht. Zij geven aan wat zij met de uitkomsten daarvan hebben gedaan of van plan zijn te gaan doen.'

De sociaal makelorganisaties hebben een gereedschapskist ontwikkeld om uitvoering te geven aan de horizontale verantwoording. Deze bevat instrumenten om feedback te vragen aan bewoners en stakeholders en deze om te zetten naar voorstellen om de dienstverlening te verbeteren of te innoveren. Met behulp van deze instrumenten hebben de sociaal makelorganisaties de kwaliteit van hun dienstverlening gemeten, wijkanalyses uitgevoerd en de samenwerking met (partner)organisaties onderzocht.

Op basis van de uitkomsten hebben zij bijvoorbeeld gewerkt aan een betere zichtbaarheid in de wijk en aan verbetering van de ondersteuning van initiatieven. Op deze manier creëren zij randvoorwaarden om met elkaar en in de praktijk te leren en te blijven leren. Zij kunnen hun vak verder ontwikkelen, kennis en ervaringen uitwisselen en de dienstverlening naar een hoger niveau brengen.

Participatie

De Nota van Uitgangspunten is tot stand gekomen in co-creatie met belanghebbenden.

Het participatietraject kent drie fasen:

Fase 1	Verkenning
Fase 2	Aanscherping
Fase 3	Toetsing

Co-creatie

Voor het participatietraject is een klankbordgroep samengesteld met vertegenwoordigers van organisaties die direct belang hebben bij het werk van de sociaal makelorganisaties: buurtteamorganisaties, Stichting JoU, Vrijwilligerscentrale Utrecht, actieve bewoners (initiatieven), Stichting Omzien en externe adviseurs (OSDU-netwerk, zelfstandig adviseur). Deze klankbordgroep heeft de rol van coproductent.

Advies

De sociaal makelorganisaties hebben in het hele traject een zwaarwegende adviesrol. De directeuren zijn in elke fase betrokken. Daarnaast hebben we met de medewerkers een expertmeeting gehouden en hebben we hen betrokken bij de voorbereiding van de stedelijke bijeenkomst op 5 april.

Raadplegen

De andere belanghebbenden, zoals samenwerkingspartners, alliantiepartners, bewoners, kinderen, wijkraden en het Maatschappelijk Netwerk Utrecht (MNU), hebben we in de verschillende fasen van het traject geraadpleegd. Een belangrijke mijlpaal in het proces was de stedelijke bijeenkomst op 5 april met 150 mensen, met vertegenwoordigers van de hierboven genoemde partijen. Sociaal makelaars en andere samenwerkingspartners hebben bovendien hun achterban geraadpleegd. Tijdens het participatietraject hebben we op deze manier de mening van bewoners meegenomen. Voor kinderen hebben we een aparte bijeenkomst georganiseerd op 29 maart. Zie het filmpje op www.utrecht.nl/kinderrechtenstad.

Belanghebbenden	Niveau van participatie
Klankbordgroep	Coproducteren
Directeuren en medewerkers Sociaal Makelorganisaties	Adviseren
Kinderen	Raadplegen
Samenwerkingspartners	Raadplegen
Alliantiepartners	Raadplegen
Bewonersinitiatieven	Raadplegen
MNU	Raadplegen
Wijkraden	Raadplegen

Na de bijeenkomsten van 29 maart kinderen en 5 april volwassenen hebben alle deelnemers een uitgebreide terugkoppeling ontvangen, in de vorm van een visueel en een geschreven verslag en voor de kinderen hierbij een verslag in de vorm van een filmpje.

Participatietraject januari - juni 2017

Nota van Uitgangspunten sociaal makelaarschap Utrecht

Fase 1: Verkenning

Wat?

Fase 1

Wie?

Schriftelijke
input

(georganiseerde)
bewoners via
wijkadviseurs

Directeuren Sociaal
Makelorganisaties

Klankbordgroep

Schriftelijke input

(georganiseerde) bewoners via **wijkadviseurs**

Directeuren Sociaal Makelorganisaties

Klankbordgroep

- Samenwerkingspartners
- Bewoners (initiatieven)
- Me'kaar, Vooruit, Doenja, Welzaam, Wijk&Co
- Jou, Vrijwilligerscentrale, Buurtteam sociaal, Buurtteam jeugd, Onafhankelijke experts, Bewonersinitiatieven, Stichting Omzien

Fase 2: Aanscherpen

Fase 2

Themabijeenkomst Jeugd,
georganiseerd door Sociaal
Makelorganisatie

Expert-
meeting
sociaal
makelaars

Directeuren Sociaal
Makelorganisaties

Bijeenkomst
kinderen
over sociaal
makelaars

Stedelijke bijeenkomst

Dwarsdenkers

Klankbordgroep

Themabijeenkomst Jeugd

Expertmeeting sociaal makelaars

Bijeenkomst kinderen over
sociaal makelaars

Dwarsdenkers

Stedelijke bijeenkomst

Directeuren Sociaal Makelorganisaties

Klankbordgroep

- Kinderen
- Sociaal Makelorganisaties
- Samenwerkingspartners
- Sociaal makelaars volwassenen, sociaal makelaars kinderen en sociaal beheerders
- Kinderen van vreedzame scholen uit verschillende wijken
- Samenwerkingspartners
- Onafhankelijke experts
- Samenwerkingspartners
- Alliantiepartners
- Onafhankelijke experts
- Bewoners (initiatieven)
- Wijkraden
- Maatschappelijke adviesorganisaties
- Zie voor organisaties **fase 1**
- Zie voor deelnemers **fase 1**

Fase 3: Toetsing

Fase 3

Voorzitters
wijkraden

Directeuren Sociaal
Makelorganisaties

Klankbordgroep

Voorzitters wijkraden

Directeuren Sociaal Makelorganisaties

Klankbordgroep

- Wijkraden
- Zie voor organisaties **fase 1**
- Zie voor deelnemers **fase 1**

De stem van kinderen in het kader van Kinder sociaal makelaars

Gemeente Utrecht
29 maart 2017

GAAT GOED

LEGENDA

KAN BETER

HIER KAN DE KINDER SOCIAAL
MAKELAAR BIJ HELPEN!

ik wens...

- speeltuinen groen
- feestjes
- pretparken
- prullenbakken
- fietsenrekken
- vluchtelingen helpen
- meer kleur in de school
- mensen helpen zonder geld
- activiteiten voor oudere kinderen
- rookvrije zones
- grotere en betere voetbalvelden

bijvoorbeeld sponsorloop

KINDER SOCIAAL MAKELAAR
KAN MEEHELPEN OM
WENSEN TE REALISEREN

- Iedereen is vreedzaam
- Het is veilig bij ons in de wijk
- Veel kinderen spelen buiten
- Er zijn veilige plekken zonder auto's

- Verkeersveiligheid (zebrapaden)
- Autovrije wijken
- Minder elkaar pesten
- Volwassenen die opletten bij speelplaatsen
- Conflicten oplossen

GELIJKE KANSEN

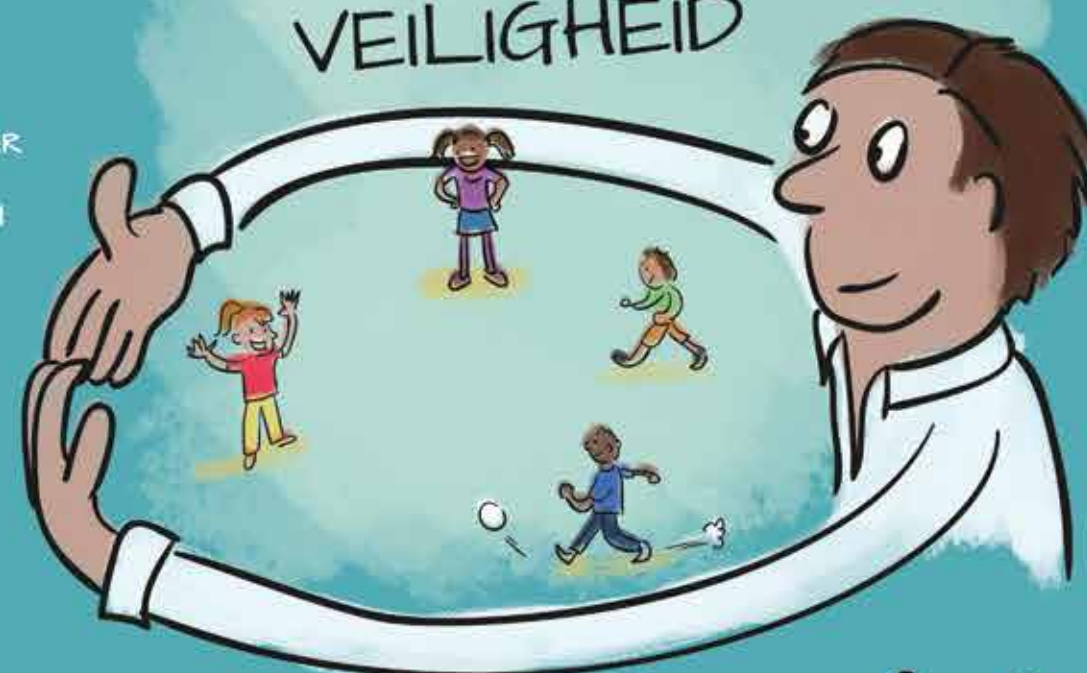

Iedereen is gelijk

- Ouders helpen met het organiseren van activiteiten
- Sommige kinderen hebben meer mogelijkheden (geld) dan andere kinderen
- Spellen organiseren waaraan iedereen mee kan doen
- Dingen organiseren voor alle leeftijden (ook oudere kinderen)

VEILIGHEID

Kinderrechtenstad Utrecht

Visueel verslag stedelijke bijeenkomst

"Sociaal" makeiaarschap in Utrecht

5 APRIL 2017

IS HET DE
goede NAAM...

JOKE BROUWER

HOE ontwikkelt
DE STAD ZICH
HOE GAAN WE
DAAR MEE OM

KEES DIEPEVEEN

VERBINDEN
KOPPELEN

VERSTERKEN

WAT IS DE
juiste ORGANISATORISCHE
VORM

EFFICIENT
& DOELMATIG

WAT IS DE
ESSENTIE
VAN HET
VAK

WWW.BEELDVERSLAGEN.NL

2013
• VERNIEUWEND
webzijn
• ONDERSTEUNEN VAN
zelforganiserend
VERMOGEN

ACCENTEN
GEWOON meedoen
PRETTIG samenleven

BUURTGERICHT WERKEN
OP BASIS VAN
buurtanalyse

2014
TUSSENEVALUATIE
• ZICHTBAARHEID VERGROTEN
• ACTIEVER INZETTEN OP
kwetsbare bewoners
• CONTINUÏTEIT
• RUIMTE VOOR verschil
IN BUURTEN

2017
• HULP VAN
eigen NETWERK
• UITGAAN VAN
eigen KRACHT

BOUWSTENEN

INPUT
verzamelen
VOOR NOTITIE VAN
uitgangspunten

27 JUNI
college-
BESLUIT

RAADSBSLUIT
uitgangspunten
NAJAAR

STELLINGEN:

1 sociale BASIS
VOOR EN DOOR DE STAD
2 BASIS zorg
3 aanvullende ZORG

TEGEN VOOR TEGEN VOOR TEGEN VOOR
"TEGEN" "VOOR" "TEGEN" "VOOR" "TEGEN" "VOOR"

ZORG VOOR
ROMMEL ruimte
EN ROMMEL geld

RUIMTE
VOOR
kleine PARTIJEN

WIJ WERKEN
VANUIT waarden
(ZO DOEN WE HET HIER!)

ROL SOCIALE
makelaar:
• SIGNALEREN
• COÖRDINEREN

DOE
wat NODIG
IS

CONTINUÏTEIT
GEZAMENLIJKHEID

IN RELATIES
• OUDER + KIND
• PARTNERS + BUURT

WERK
ZOALS
JAN

DOE
wat MET
SIGNALEN

iedereen
HOORT ERBIJ

ZET ouders
IN HUN KRACHT

LAAT JE
verrassen
(DOOR DE BUURT)

WAT VRAAGT
DEZE buurt?

GEEF DE
bewoner
EEN STEM

WERK VANUIT HUN vraag

MAATWERK

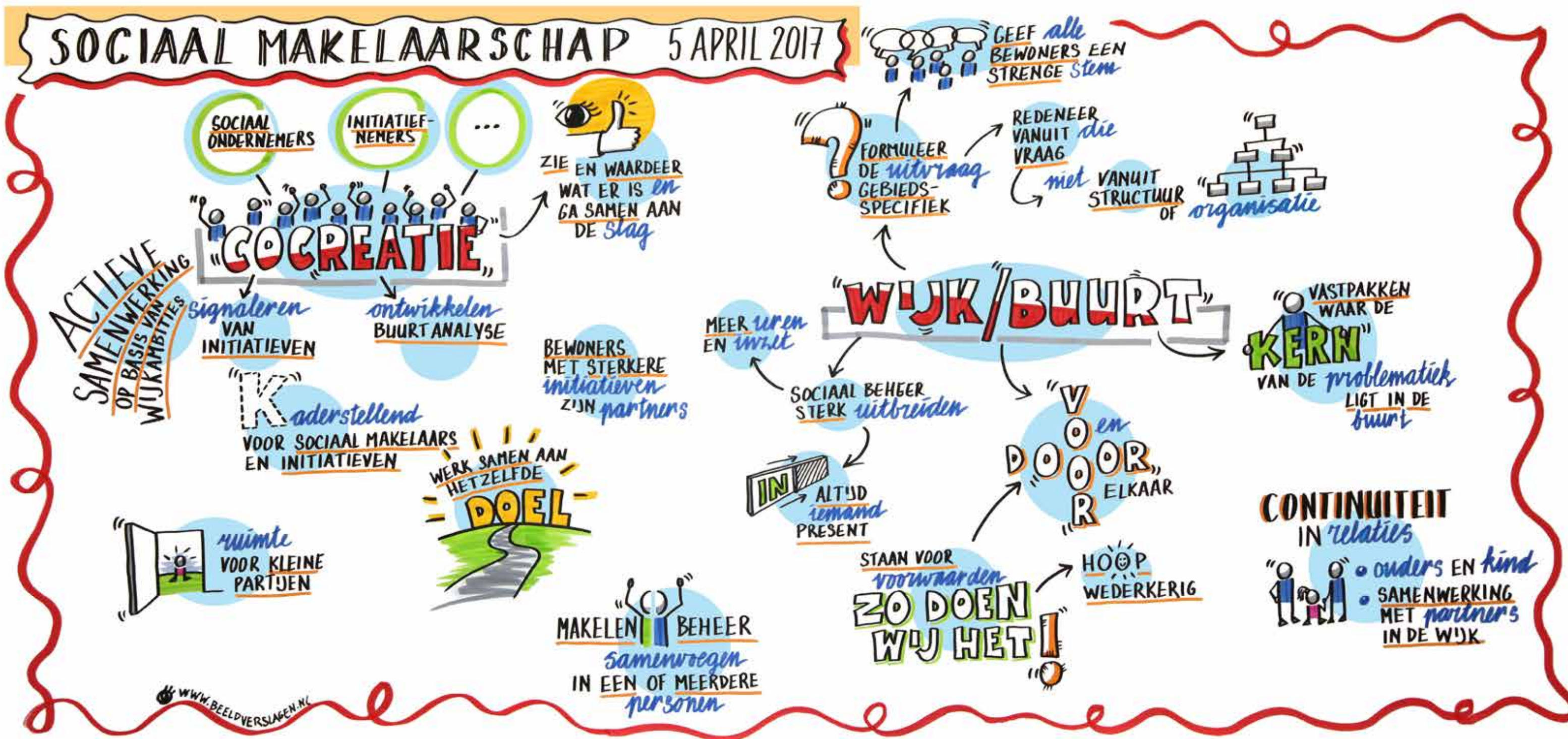
door EN voor
STERKE EN ZWAKE
bewoners

ZET HET STEVIG OP

JE HEBT EEN
'agogo' NODIG
IN EEN BUURTHUIS

VOOR EEN
GOEDE visie

Belangrijkste conclusies stedelijke bijeenkomst

1. AANSLUITEN BIJ BEHOEFTE VAN BEWONERS.
 2. RUIMTE OM TE DUWEN, TREKKEN EN ORGANISEREN
 3. WERK SAMEN IN DE WIJK MET:
 - SOCIAAL ONDERNEMERS
 - INITIATIEFNEMERS
 - ...
- ZIE EN WAARDEER WAT ER IS EN GA SAMEN AAN DE SLAG.

DOE WAT NODIG IS

-
1. GEZAMENLIJK SIGNALEREN EN ONTWIKKELEN BUURTANALYSE (CO-CREATIE) IS KADERSTELLEND VOOR SOCIAAL MAKELAARS EN INITIATIEVEN
 2. ZORG VOOR ROMMELRUIMTE EN ROMMELGELD
 3. MAATWERK DOOR EN VOOR STERKE EN ZWAKKE BEWONERS.

= GEMARKEERD ALS BELANGRIJK

1. WERK ERAAN DAT IEDEREEN ER BIJ HOORT
2. SIGNALERINGSFUNCTIE
(OPVANGEN, MEEOEN, DOORVERWIJZEN)
3. OUDERS IN HUN KRACHT ZETTEN ALS OPVOEDERS
(SMO HEEFT VERBINDENDE ROL HIERIN O.A. VIA VREEDZAME WIJK)

VOORWAARDE: CONTINUÏTEIT IN DE RELATIES

A. MET OUDERS EN KINDEREN

B. IN DE SAMENWERKING MET PARTNERS IN DE WIJK/BUURT

= GEMARKEERD ALS BELANGRIJK

1. WERK SOCIAAL MAKELAAR, ZOALS JAN HET BESCHRIJFT, IS ER MOOI EN WAARDEVOL
 - VLEUTEN DE MEERN MET VEEL INWONERS DIE ZICH VRIJWILLIG WILLEN INZETTEN
 - COMMUNICATIE INFORMATIE
 - VERBINDEN MENSEN EN ORGANISATIES
 - AGOGISCHE VAARDIGHEDEN
 - DE MENSEN KENNEN
 - GATEN SIGNALEREN
2. VRAAG DE DOELEN WAAR DE SOCIAAL MAKELAAR AAN WERKT, NIET ALLEEN BIJ DE SOCIAAL MAKELAAR. ZOEK LOGISCHE COMBINATIES.
3. FORMULEER DE UITVRAAG GEBIEDSSPECIFIEK EN GEEF ALLE BEWONERS EEN STRENGE STEM IN WAT ER NODIG IS. REDENEREN VANUIT VRAAG, NIET VANUIT STRUCTUUR EN ORGANISATIEVORM.

1. CONSTATERING: DE BUURTHUIZEN ZIJN VERWORDEN TOT VERHUURCENTRALES. DAAROM: DE SOCIAAL MAKELAARS RAKEN REGIE KWIJT OP EIGEN VERBINDEND HANDELEN. DIT LEIDT TOT UITSLUITING EN TWEEDELING.
2. WAT TE DOEN:
 - SOCIAAL BEHEER STERK UITBREIDEN, ALTIJD IEMAND PRESENT
 - STAAN VOOR VOORWAARDEN: HOOP, WEDERKERIG LEVEND, WIJ ZIJN ER VOOR EN DOOR ELKAAR ZO DOEN WIJ HET!
 - DIT VRAAGT WEL MEER UREN INZET DAN NU
3. ALS AAN TWEE IS VOLDAAN DAN OOK S.P EN D.O. KUNNEN UITVOEREN ISM MEER SPECIALISTISCHE CLUBS WANT DAN OOK PERMANENTE ONDERSTEUNING.

■ = GEMARKEERD ALS BELANGRIJK

ROL
TE WEINIG SIGNALERING
TE VEEL COÖRDINEREN

TAAK
STERKERE INITIATIEVEN ZIJN PARTNERS.
ZIE ZE OOK ZO EN WERK SAMEN AAN HETZEELDE DOEL

TOEGEVOEGDE WAARDE
(SOCIAAL MAKELAARS) WERKEN VANUIT DE LEEFWERELD/BEWANOERSVRAAG.
DAARBIJ AANSLUITEN, NIET AANBODGERICHT.

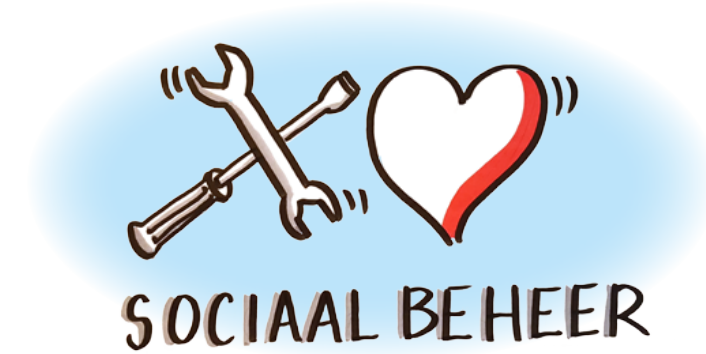
■ = GEMARKEERD ALS BELANGRIJK

1. VASTPAKKEN WAAR DE KERN VAN DE PROBLEMATIEK IN DE BUURT LIGT.
WAT VRAAGT DEZE BUURT VAN ONS ALLEN?
WAAR KUNNEN WE ELKAAR VERSTERKEN?
2. GEZAMENLIJKE UITGANGSPUNTEN FORMULEREN/KADER
3. FOCUS AANBRENGEN O.A. DOELGROEP
4. NABIJHEID PROFESSIONALS
5. SMO MOET HET NETWERK INFORMELE ZORG KENNEN EN GOED KUNNEN MAKELEN
GEMEENTE UTRECHT: OPDRACHT GEMEENTE INTEGRAAL (GEEN ZELFDE OPDRACHT AAN VERSCHILLENDE ORGANISATIES)
GEMEENTE UTRECHT: WIE IS EIGENAAR VAN HET WIJKPLAN?
6. UITGANGSPUNT: RUIMTE PROFESSIONAL, OOK BINNEN SOCIALE BASIS

-
1. OP BASIS VAN SIGNALLEN UIT DE BUURT COLLECTIEVE ACTIVITEITEN ORGANISEREN
— INDIVIDUELE VRAGEN COLLECTIEF MAKEN ISM BEWONERS/VRIJWILLIGERS
 2. AFHANKELIJK VAN DE MOGELIJKHEDEN VAN ZELFORGANISATIE EVENTUEEL BLIJVEND ONDERSTEUNEN.
 3. OP BASIS VAN WIJKAMBITIES ACTIEVE SAMENWERKING TUSSEN ALLE ORGANISATIES EN BEWONERS EN RUIMTE VOOR KLEINE PARTIJEN.

= GEMARKEERD ALS BELANGRIJK

1. VISIE OP PROGRAMMERING VAN BUURTCENTRUM
2. TAKEN/ROLLEN VAN MAKELEN EN BEHEER IN EEN OF MEERDERE PERSONEN
SAMENVOEGEN
3. BUURTTEAM OP VERZOEK VAN BEHEER
GROEPEN EN INDIVIDUEN ONDERSTEUNEN
DOEL: BUURTCENTRUM VOOR IEDEREEN

= GEMARKEERD ALS BELANGRIJK

Colofon

UITGAVE GEMEENTE UTRECHT
Maatschappelijke ontwikkeling
Juni 2017

Vormgeving: Delta3

Fotografie: Eddy Steenvoorden
Renzo Gerritsen
Willem Mes
Chris Pennarts
Jan Bloemkolk